

PRIKAZI, IZVJEŠTAJI, BILJEŠKE.

VAŽNIJE ODREDBE I RJEŠENJA SV. STOLICE

objavljena u Acta Apostolicae Sedis (Vol. XXV², 1939)

Dr Fr. Herman

I. Sv. Otac Papa.

1. U prvim brojevima ovoga godišta objavljena su posljednja rješenja sv. Oca Pape Pija XI (umro 10 febr. 1939). Među njima rješenja kojima se proglašuju Blaženima službenice Božje: Franciska Ksaverija Cabrini¹ i Marija Dominika Mazzarello². Kao najzadnje rješenje Pija XI objavljena je³ njegova odredba, da se ustanovljuje Apostolska delegacija za Veliku Britaniju. Već drugi sveščić ima napis »In mortem Pii P. XI«⁴ i izvješćuje o posljednjim časovima, smrti i sahrani Pija XI,⁵ te objavljuje sažalnice koje su stigle u ogromnom broju sa svih strana svijeta.⁶

2. Na običajni način objavljen je izbor novoga pape⁷, njegov prvi pozdrav preko radija cijelomu kršćanstvu⁸, te iz-

¹ Litt. Apost. »Benignus Deus«, 20 nov. 1938 (AAS, 1939, 10).

² Litt. Apost. »Anno millesimo«, 20 nov. 1938 (AAS, 1939, 16).

³ Litt. Apost. »Paterna caritas«, 21 nov. 1938: nova delegatio Apost. in Britannia constituitur (sede eiusdem Londini) AAS, 1939, 100.

⁴ Taj broj od 25 febr. 1939 na prvoj stranici donosi žalosnu vijest: Summus Pontifex Pius PP. XI die X Februarii hora 5, 31 sanctissime obdormivit in Domino. (AAS, 1939, 33)

⁵ SSmi Domini Nostri Pii Papae XI extrema aegrotatio, obitus, funebria. (AAS, 1939, 34—84).

⁶ U potpunom tekstu objavljene su sažalnice državnika i državnih poglavara. Među njima (Ex Jugoslavia) i sažalnica Njeg. Kr. V. kneza—namjesnika Pavla, Pretsjednika Min. sav. D. Cvetkovića i Min. Dr. M. Spahe kao zamjenika Min. inostr. poslova. (AAS, 1939, 75)

Pri kraju objavljena je zahvala Kard. Zbora svima koji su izjavili svoje saučešće (nec tantum qui catholicam religionem profitentur, sed etiam heterodoxi impensi animi documenta obtulerunt). AAS, 1939, 84.

⁷ »Annuntio vobis gaudium magnum HABEMUS PAPAM Emum ac Rvum Dominum Cardinalem Eugenium Pacelli qui sibi nomen imposuit PIUM XII«. Laetissimum hoc praeconium ab Emo P. D. Camillo Caccia Dominioni, S. R. E. Cardinali Protodiacono, e superiore porticu patriarchalis Basilicae Vaticanae prolatum est feria V, die 2 Martii 1939, hora 18, 7. (AAS, 1939, 85)

⁸ Sanctissimi Domini Nostri Pii divina providentia Papae XII Nuntius radiophonicus e sacello Sixtino, die III Martii mensis, anno MCMXXXIX ad universum catholicum orbem datus (»Dum gravissimum«, AAS, 1939, 86).

vještaj o svršenom izboru i krunisanju novoga pape⁹, kojemu su dodani životopisni podaci¹⁰ i slika njegovog grba.¹¹ Kao prvi službeni akt novoga pape objavljeno je ručno pismo (chirografo), kojim je imenovao (10. marta 1939) svojim Državnim Tajnikom Kard. Luigi Maglione-a.¹²

3. Od strane sv. Oca Pape Pija XII objavljena su dalje ova rješenja i akta:

a) Ovlastice podijeljene konklavistima prigodom njegovog izbora za papu¹³

b) Uskrsna propovijed sv. Oca¹⁴

c) U vezi sa strahotama novoga velikog rata u Evropi objavljene su ove izjave sv. Oca: 1) Njegovo očinsko preklinjanje upravljeno preko radija svim državama uoči novoga rata¹⁵, 2) Posebna molba i opomena upravljena vladama Engleske, Francuske, Njemačke, Italije i Poljske¹⁶, 3) Alokucija pred poljskim kard. Hlondom i drugim poljskim izbjeglicama¹⁷, 4) Govor održan svećenicima i klericima zaraćenih država koji su se bavili u Rimu, pa su pozvani na vojnu dužnost.^{17a} 5) Njegova prva ENCIKLIKA.¹⁸

⁹ Acta Conclavis et Exaltationis SSmi D. N. Pii Pp. XII. (AAS, 1939, 101—129).

¹⁰ SSmi D. N. Pii Pp. XII curriculum vitae. (AAS, 1939, 129). Prema ovima službenim podacima novi je Papa: rođen u Rimu 2/3, 1876, zaređen za svećenika 2/4, 1899, imenovan kućnim prelatom 8/5, 1905, Apost. nuncijem (u Berlinu) 20/4, 1917, posvećen za tit. nadbiskupa Sardijskog od Pape Benedikta XV, 13/5, 1917, imenovan kardinalom 16/12. 1929, državnim tajnikom 7/2. 1930, izabran za papu 2/3. 1939, okrunjen 12/3. 1939.

¹¹ Stemma S. P. Pii Pape XII. (AAS, 1939, 130)

¹² AAS, 1939, 136.

¹³ Motuproprio Pii XII, Ad Pontificale Solium. 31 Martii 1939, de privilegiis conclavisticis concessis. (AAS, 1939, 141). Svećenicima koji su kao pratnja kardinala izbornika bili zatvoreni u izbornim prostorijama (konklavu) i kojih je popis (Index clericorum conclavistarum) objavljen (ima ih svega 81, ali nijednoga iz naših biskupija), podijeljuje se: a) ovlastica privatne kapelice (indultum oratorii privati) i b) oslobođenje od plaćanja takse prigodom jednoga imenovanja (ut gratias et provisiones quorumlibet beneficiorum . . . semel gratuito accipiant).

¹⁴ Homilia a S. D. N. Pio Pp. XII habita in basilica Vaticana, in sollemni Missa papali die Paschatis Resurrectionis D. N. I. Ch., 9 Aprilis 1939. AAS, 1939, 145.

¹⁵ Nuntius radiophonicus a Beatissimo Patre, die 24 m. augusti a. 1939 universo terrarum orbi datus. AAS, 1939, 333.

¹⁶ Hortatio a Summo Pontifice, die 31 m. augusti a. 1939 ad gubernia Angliae, Galliae, Germaniae, Italiae et Poloniae missa. AAS, 1939, 335.

¹⁷ Allocutio, quam B. Pater habuit, die 30 m. septembris a. 1939 adstantibus Emo P. D. Augusto Presb. Cardinale Hlond. Archieppo Gnesnense et Posnaniense aliisque e Polonia christifidelibus. AAS, 1939, 393.

^{17a} Apostolica exhortatio ad sacerdotes et clericos in exercitus ordines adscitos. AAS, 1939, 696.

d) Preko radija govorio je sv. Otac još španjolskim katolicima pri svršetku građanskog rata¹⁹, nadalje prigodom Euharistijskog kongresa u Alžiru²⁰ i konačno katolicima u Sjed. državama Amerike prigodom 50 godišnjice kat. sveučilišta u Washingtonu.²¹

II. Suprema Sacra Congregatio S. Officii.

1. RJEŠENJE O PRAVU NA TUŽBU u bračnim sporovima kod mješovitih brakova.²²

Na pitanje, da li se rješenje S. Congreg. S. Officii od 18. jan. 1928 ad I²³ prema kojemu nekatolici ne mogu nastupati kao tužitelji u bračnim sporovima (nemaju aktivne tužbovne legitimacije), odnosi samo na sudište R. Rote ili također i na biskupijska sudišta, odgovara S. Officium u ovom rješenju, da se to rješenje odnosi također i na Biskupijska sudišta.²⁴

Na drugo pitanje, da li Zastupnik Pravde²⁵ može prema

¹⁹ Litt. Encyclicae »Summi Pontificatus«, 20 Octobr. 1939 (ex Arce Gandulphi). AAS, 1939, 413—453. Enciklika je objavljena u službenom glasilu istovremeno u latinskom, talijanskom, francuskom, španjolskom i njemačkom jeziku. Prema vijestima u rimskoj štampi Sv. Otac je svoju prvu encikliku sam napisao u Castel Gandolfo na talijanskom jeziku, a latinski tekst izradio je Msgr Bacci. U hrvatskom prijevodu donijele su encikliku naši crkveni listovi.

²⁰ Nuntius radiophonicus a S. D. N. Pio XII ad universos Hispaniae cristifideles datus, die 16 Aprilis a. 1939. AAS, 1939, 151.

²¹ Nuntius radiophonicus B. Patris die 7 m. Maii a. 1939 christifidelibus datus, ob conventum XII Eucharisticum Galliarum in urbe Algeriensi coadunatus. AAS, 1939, 221.

²² Nuntius radiophonicus a B. Patre die 13 m. Novembris a. 1939, christifidelibus foederatarum Americae Septentrionalis Civitatum datus: ob 50 annum a Washingtonensi catholica Universitate condita. AAS, 1939, 676 (u engl. jeziku). Osim toga upravio je sv. Otac posebno encikličko pismo Episkopatu Sjed. Amer. Država prigodom 150 godišnjice od zavedenja redovne crkvene hijerarhije u USA (Epist. encycl.). »Sertum laetitiae«, 1 Novembr. 1939 (s engleskim i talijanskim tekstom). AAS, 1939, 635—644.

²³ S. C. S. O., Decretum, 22 Martii 1939, de competentia in causis matrimonialibus, et de iure promotoris iustitiae accusandi matrimonia acatholicorum. AAS, 1939, 131.

²⁴ AAS, 1928, 75.

²⁵ O tom da rješenje C. S. O. od 1928 važi i za dijecezanska sudišta i prije ovoga dekreta nije moglo biti razložne sumnje tim više, što je odredba iz g. 1928 preuzeta i uvrštena od S. Congreg. Sacram. u poznatu Instrukciju g. 1936 izdanu baš za dijecezanska sudišta (vd. art. 35 § 3 Instr. 1936). Zato su neki naši Ordinariji već ranije tražili i dobili od C. S. O. (n. pr. dakovački reskr. od 19/4, 1936 nr. 175 m) trajni fakultet: »ut acatholicos tamquam actores in suo Tribunali dioecetano admittere valeat in omnibus causis circa matrimonia mixta in facie Ecclesiae inita.«

²⁶ Vd. c. 1586, »Vindex et custos legis qui raepresentat publicum interesse in legis executione« (vd. Roberti, De processibus, Romae 1926, I, 193)

odredbi kanona 1971²⁶ i bez predhodnog dopuštenja od strane S. Oficija, podići tužbu o nevaljanosti braka, kada je prijavu učinio o tom nekatolički ženidbeni drug, — odgovorila je S. Kongregacija u ovom rješenju, da Zastupnik Pravde na takvu prijavu ne može podići tužbe, osim onda kada to, po sudu Ordinarija, traži opće dobro.²⁷

2. ZABRANA FRANC. DNEVNIKA »L'Action Française« od strane S. Kongreg. S. Off. od 29 decembra 1926 dignuta je²⁸ i on više nije na Indeksu zabranjenih knjiga.²⁹

3. NA »INDEKS ZABRANJENIH KNJIGA« stavljena su ova djela: Gabriele D'Annunzio, Solus ad solam.³⁰ Pietro Ubaldi, L'ascesi mistica i La grande sintesi.³¹

III. S. Congregatio de Propaganda fide.³²

O MISIJSKIM STVARIMA: o tom kako treba o njima razborito govoriti i pisati izdala je ova S. Kongregacija kratku

²⁶ Can. 1971. § 1. Habiles ad accusandum (matrimonium) sunt: 1° Coniuges, in omnibus causis separationis et nullitatis, nisi ipsi fuerint impedimenti causa;

²⁷ Promotor iustitiae in impedimentis natura publicis. § 2. Reliqui omnes, etsi consanguinei, non habent ius matrimonia accusandi, sed tantummodo nullitatem matrimonii Ordinario vel promotori iustitiae denuntiandi.

U vezi s ovim odredbama su odgovori Comm. Pont., 12 Mart. 1929. 17 Febr. 1930 i 17 Jul. 1933.

²⁸ Ilpor kan. 1856. »Quotiescunque agitur de matrimonio accusando ex officio, persona quae decidere debet dubium »an causa nullitatis proponi possit et debeat in casu concreto« est Ordinarius et sub eius ductu et moderamine promotor iustitiae« (vd. Bartocetti, Ne cul sua culpa prosit, Roma, 1938, 10)

²⁹ S. C. S. O., Decretum, 10 julii 1939, quo aufferitur prohibitio diarii »L'Action Française«, ex die promulgationis huius decreti. AAS, 1939, 303. Dekret je izdan u rješenju molbe i izjave izdavačkog odbora (Leon Daudet i dr.) koji je požalio svoje zablude.

³⁰ U vezi s t.m. dekretom objavila je u istom broju AAS, 1939, 317 Apost. Penitenciarija rješenje: »confessarius potest absolvere poenitentem factionis L'Action Française«, qui asserit se eidem factioni adhaerere tantum velle si et donec Consilium factioni praepositum in sua agendi ratione stet declarationibus et cautionibus, quae in praefato decreto cum suis adnexis continentur.«

³¹ S. C. S. O., Decr. 28 jun. 1939. AAS, 1939, 260.

³² S. C. S. O., Decr. 10 Nov. 1939. AAS, 1939, 680.

³³ U god. 1939 nije objavljeno nijedno rješenje opće važnosti ni od strane S. Congreg. Sacram. ni od strane S. Congreg. Concilii. Ova posljednja izdala je značajne odredbe o čuvanju i konzervaciji predmeta od historijske ili crkveno-umjetničke vrijednosti, ali samo za Italiju (Disposizioni de 24 maggio 1939, per la custodia e conservazione degli oggetti di storia ed arte sacra in Italia). AAS, 1939, 266. U posljednjem broju (koji smo primili pošto smo već završili ovaj članak) objavljeno je rješenje S. C. Consistor. od 8 dec. 1939 (AAS, 1939, 710—713) s **popisom ovlaštenja** koja mogu Vojni Vikari podijeliti vojnim i ostalim svećenik ma sebi potčinjenim u državama u kojima je nastupilo ratno stanje ili je provedena mobilizacija. O tom će bez sumnje uskoro opširnije izvijestiti naši crkveni listovi. Za sada ova rješenja ne dolazi u obzir za naše krajeve.

opomenu³³ i stavila svima na dušu, da prilike i život nekršćanskih naroda ne prikazuju u namjerice pretjeranim crnim bojama i da se pazi na to, da se domovinski i narodni osjećaji njihovih pripadnika ne vrijeđaju.³⁴

IV. S. Congregatio Rituum.

ZA POSTUPAK KOD PROGLAŠENJA SVETIM u t. zv. drevnim ili povjesnim slučajevima³⁵ izdala je ova S. Kongreg. u vezi s odredbama Pija XI³⁶ provedbene odredbe:³⁷ ima se svaki put ustanoviti stručna komisija, koja će ispitati povjesne izvore o životu, krepostima odnosno mučeništvu, te drevnom štovanju odnosnoga Božjeg službenika.³⁸

V. S. Congregatio pro Ecclesia Orientali

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ o svom djelovanju moraju da podnesu S. Kongregaciji za Istočnu Crkvu svi svećenici istočnih obreda, koji djeluju izvan svojega područja. To je bilo već i prije propisano.³⁹ Novim dekretom⁴⁰ to se ponovno traži i prilaže obrazac prema kojemu se taj izvještaj ima izraditi.⁴¹ Takav izvještaj moraju podnositi samo svećenici ist. obreda, koji djeluju kao dušobrižnici izvan područja svojega patrijarhata pod Ordinarijem drugoga obreda. Izvještaj se šalje preko toga Ordinarija i od njega supotpisan.

³³ S. C. de Propag. Fide, *Instructio*, 9 junii 1939, circa *prudentionem de rebus missionalibus tractandi rationem*. AAS, 1939, 269.

³⁴ »Itaque Sacra haec Congregatio enixe commendat omnibus de re missionali sive scripto sive sermone tractantibus, ut de aliis nationibus loquantur eadem prorsus observantia, qua ipsi ab alienis de sua patria sermonem haberi desiderant.«

³⁵ Vd. kan. 2020 § 6.

³⁶ *Motu proprio*, 6 Febr. 1930.

³⁷ S. C. Rituum, *Normae*, 4 Jan. 1939, *servandae in construendis processibus ordinariis super causis historicis*. AAS, 1939, 174.

³⁸ »Antequam Processus instituat, Ordinarius, audito Fidei Promotore seu Fiscali, Commissionem instituat trium membrorum, quorum peritia circa historicas methodos et circa archivales investigationes omnino sit probata. His competit »in solidum« officium colligendi omnes fontes scriptos circa vitam, virtutes vel martyrium, antiquam famam sanctitatis vel martyrii, aut antiquum cultum Servi Dei.«

³⁹ S. C. Orient., *Decr.*, *Qua sollerti*, 23 dec. 1929; *Instr.*, 26 sept. 1932.

⁴⁰ S. C. Orient., *Decretum »Cordi semper«*, 16 nov. 1938, de annua relatione ad Sacram Congregationem mittenda a sacerdotibus ritus orientalis curam animarum habentibus extra fines sui patriarchatus, sub iurisdictione ordinarii alieni ritus. AAS, 1939, 169.

⁴¹ »Quo vero facilius ac plenius huic obligationi a singulis sacerdotibus, quibus onus incumbit, satisfieri possit, exemplar proponitur iuxta quod praedictae relationes erunt quotannis in posterum redigendae.«

VI. Sacra Paenitentiaria Apostolica.

1. POTPUNO OPROŠTENJE na Dušni dan⁴² može se prema odredbi S. Penitencijarije⁴³ uz običajne uslove dobivati ili na taj dan (2 novembra) ili na narednu nedjelju.

2. SPISAK NOVIH OPROŠTENJA (osam na broj):⁴⁴ među njima tri potpuna oproštenja.⁴⁵ Na kraju je dodano nekoliko za valjanost važnih upozorenja (monita).⁴⁶

3. PORCIJUNKULA OPROŠTENJE može se prema odredbi S. Penit.⁴⁷ otsada dobivati i u Stolnim, župskim i svima drugima crkvama, ako one preko Ordinarija zatraže i dobiju od S. Penitencijarije takovu ovlasticu.⁴⁸

4. S PAPINSKIM BLAGOSLOVOM preko radija može se prema odredbi S. Penitencijarije⁴⁹ uz običajne uslove dobiti općenito oproštenje.⁵⁰

⁴² Podijeljen dekretom S. C. S. Off., 25 jun. 1914. AAS, 1914, 378.

⁴³ S. Paenit. Ap., Decr., Summus Pontifex, 2 jan. 1939. AAS, 1939, 23.

⁴⁴ S. Paenit. Ap., Indulgentiae Apostolicae, 11 mart. 1939, quas Summus Pontifex Pius PP. XII, benigne concessit christifidelibus, qui aliquod pietatis vel religionis obiectum, a se vel a sacerdote postestatem habente benedictum, possident ac peculiaribus imperatis conditionibus satisfecerint. (AAS, 1939, 132). To su prva oproštenja podijeljena od novoga pape.

⁴⁵ To su: 1) za svećenike koji dnevno služe sv. misu, 2) za recitovanje brevijara (qui recitationi divini officii tenetur) na sve blagdane, kada se uz običajne uslove može dobiti potpuno oproštenje, i 3) na času smrti za zavov Presv. Imena Isusova (Qui in mortis articulo constitutus, animam suam devote Deo commendaverit et, rite confessus ac sacra Synaxi refectus vel saltem contritus. Ssmum Iesu Nomen ore, si potuerit, sin minus corde, devote invocaverit et mortem de manu Domini, tamquam peccati stipendium, patienter susceperit).

⁴⁶ Među ostalim upozoruje se na to, da predmeti ne mogu biti s pravom na oproštenja blagoslovljeni, ako su od krhkoga materijala (coronae, rosaria, cruces, crucifixi, parvae statuae, numismata, dummodo non sint ex stanno, plumbo, vitro conflato ac vacuo aliave sinili materia, quae facile confringi vel consumi potest); nadalje da se oproštenja dobivaju samo onda, kada se blagoslovljeni predmeti nose na sebi ili u svojoj kući dostojno drže (necesse est ut aliquam ex rebus benedictis super se deferat aut in domo sua decenter retineat).

⁴⁷ S. Paenit. Ap., Decr., Apostolica Sedes, 1 Maii 1939, de Portiunculae indulgentia. AAS, 1939, 226.

⁴⁸ »Ut scilicet, abrogato n. V. Decreti »Ut septimi pleni« ab hoc Sacro Tribunali die X mensis Julii a. 1924 editi, omnes Ecclesiae Cathedrales ac Paroeciales, ac praeterea aliae Ecclesiae aliaque Oratoria — pro quibus, in amplioribus praesertim Paroeciis, ex prudenti locorum Ordinarii arbitrio, fidelium commodum id postulare videatur — a Sacra Paenitentiaria Apostolica, per supplicem libellum ab Ordinario commendatum, Portiunculae privilegium obtinere possint.«

⁴⁹ Paenit. Ap., Decr., Iam pridem. 15 jun. 1939, de benedictione Papali ope radiophonica accepta. AAS 1939, 277.

⁵⁰ »Ut cum praesentes tum ii qui quovis spatio absentes, ope tamen radiophonica, Benedictionem a Summo Pontifice Urbi et Orbi impertitam pie devoteque accipiant, plenariam Indulgentiam, suetis conditionibus, lucrari possint.«

VII. Pontificia commissio ad Codicis canones authentice interpretandos.

1. — O vlastitom Biskupu za ređenje.⁵¹

Interpretacijska komisija odgovorila je u ovom predmetu na dva pitanja:

a) Na pitanje, da li je lajik koji je primio prvu tonzuru od vlastitoga biskupa,⁵² ali je određen za službovanje neke druge biskupije s pristankom dotičnoga biskupa⁵³ time stekao prema kan. 111 § 2 pripadnost u toj biskupiji,⁵⁴ odgovoreno je potvrdno (Affirmative).

b) Na drugo pitanje, s ovim u vezi, da li biskup te druge biskupije, za koji je lajik primio prvu tonzuru od vlastitoga biskupa, ima sada po sebi i isključivo pravo takvoga klerika dalje rediti odnosno dati za njega otpusnicu na ređenje prema odredbama kan. 955 § 1, i ako takav klerik još uopće nije u njevoj biskupiji stekao prebivalište odgovoreno je također potvrdno (Affirmative).

Ovi odgovori autentično tumače odredbe kanona 111 § 2 i 955 § 1, ali još više odredbe kanona 956 i 969 § 2. Prema ovima odgovorima vlastiti biskup za prvu tonzuru je isključivo biskup prebivališta, ali vlastiti biskup klerika (za daljnje ređenje) je isključivo biskup one biskupije u kojoj je klerik stekao biskupijsku pripadnost (u kojoj je »inkardiniran«) bez obzira na njegovo prebivalište.

2. — O sekularizaciji redovnika.⁵⁵

Na pitanje da li je mjesni Ordinarij o kojemu govori kanon 638 mjesni ordinarij onoga mjesta, u kojemu dotični redovnik boravi ili mjesni Ordinarij one biskupije, u kojoj leži kuća matica, odgovoreno je potvrdno na prvi dio pitanja, a određeno (negative) na drugi dio. Prema tomu je mjesni Ordinarij, koji ima pravo da dađe redovniku biskupijskog prava (in religione iuris dioecesani) indult sekularizacije, Ordinarij onoga mjesta, u kojemu se dotični redovnik nalazi, a ne Ordinarij onoga mjesta, u kojemu se nalazi kuća matica (domus princeps) dotičnoga reda.

S obzirom na odredbe kanona 492 § 2, prema kojemu redovnička družba biskupijskog prava, koja je proširena na više biskupija ostaje podržena svakomu pojedinom biskupu na području kojega se nalazi (Ordinariam iurisdictioni subiecta), je ovaj odgovor razumljiv i posve jasan.

3. — Onošnji i širitima (oznakama) bratstva⁵⁶

Na pitanje, da li bratstvo može prema odredbi kanona 714 s dopuštenjem mjesnoga Ordinarija promijeniti svoju nošnju i

⁵¹ De Episcopo proprio sacrae ordinarionis. AAS, 1939, 321.

⁵² vd. kan. 955 § 1.

⁵³ vd. kan. 969 § 2.

⁵⁴ huic dioecesi incardinatus sit.

⁵⁵ De religiosorum saecularizatione. AAS, 1939, 321.

⁵⁶ De habitu et insignibus confraternitatum. AAS, 1939, 321.

vanjske oznake (insignia), a da zato ne izgubi dosadanja prava i ovlastice, navlastito prednost i oprostjenja (iura et privilegia praesertim praecedentiae et indulgentiarum), odgovoreno je p o t v r d n o, ali bez povrede liturgijskih propisa (Affirmative, salvis tamen legibus liturgicis).

Kako se prava i ovlastice podijeljuju pobožnim bratstvima radi njihovog unutarnjeg značaja i njihovih pravila (statuta), a ne radi odijela i vanjskih oznaka, to je razumljiv odgovor, da se stečena prava i ovlastice ne gube, ako se nošnja i vanjski znakovi mijenjaju. No s obzirom na to, da pobožna bratstva imaju vezu s javnim bogoslužjem (vd. kan. 707 § 2), dolaze kod nošnje i vanjskih znakova u obzir i liturgijski propisi, koji se na nošnju i znakove kod bogoslužnih funkcija odnose.

VIII. Sacra Romana Rota.

Sudište Sv. Rimske Rote objavilo je i ove godine običajni spisak (popis) svih presuda iz prošle godine (1938) s oznakom dispozitivnoga dijela,⁵⁷ kao i popis odluka o obustavi postupka i o žalbama zbog neprimljene tužbe.⁵⁸ Rota je prema objavljenom popisu izrekla u god. 1938 konačnu presudu u 77 parnica. Od toga su 72 parnice o nevaljanosti braka: u 26 slučajevima je rješenje pozitivno (brak proglašen nevaljanim), a u 46 negativno (tužba odbijena). U najviše slučajeva (32) radilo se o nevaljanosti braka zbog sile ili straha (vis seu metus), a onda zbog ostalih manjaka u privolji (ex defectu consensus), najčešće ob exclusionem boni prolis.⁵⁹

Osим toga objavila je Rota novi TAKSOVNIK za pravne zastupnike i odvjetnike⁶⁰ s pravilnikom,⁶¹ koji je od Pa-

⁵⁷ Causae quae in Tribunali Sacrae Romanae Rotae actae sunt anno 1938, quarum definitiva sententia editur tantum in parte dispositiva. AAS, 1939, 189.

⁵⁸ Causae quae eodem anno 1938 transactae fuerunt, vel quae absque definitiva sententia, ex peculiaribus circumstantiis, finem habuerunt; quibus adduntur decreta quoad recursus contra libellorum reiectionem. AAS, 1939, 205. Ni u prvom ni u drugom popisu nema nijedne parnice iz naših biskupija.

⁵⁹ Evo preglednog iskaza (vd. Linzer Quartalsch., 1939, 488) o tim bračnim parnicama:

Vis seu metus	32	parnice	15	pozit.	17	negat.
Defectus consensus	17	«	3	«	14	«
Impotentia sexualis	11	«	3	«	8	«
Conditio apposita	6	«	3	«	3	«
Amentia	2	«	1	«	1	«
Ignorantia circa essentiam	1	«	—	«	1	«
Defectus formae	2	«	1	«	1	«
Affinitas	1	«	—	«	1	«

Ukupno . . . . . 72 parnice 26 pozit. 46 negat.

⁶⁰ Procuratorum et advocatorum proventus pro causis actis coram Tribunali Sacrae Romanae Rotae. AAS, 1939, 622.

⁶¹ Regulae servandae in liquidandis procuratorum et advocatorum proventus pro causis coram Sacra Romana Rota actis. AAS, 1939, 623.

pe potvrđen na tri godine. (Ex audientia Sanctissimi die 26 Maii 1939) i važi samo za poslove kod Rimske Rote.⁶²

IX. Secretaria Status.

ODLIČJA objavljena od strane Državnog Tajništva sv. Oca donose i visoko papinsko odlikovanje našega Kr. Namjenika Nj. K. V. Kneza Pavla⁶³ i naših Ministara.⁶⁴ Osim toga je objavljeno svega 11 visokih papinskih odličja, kojima su odlikovani svećenici iz naših biskupija.⁶⁵

⁶² »Pro causis actis ab iisdem coram aliis Tribunalibus, horum serventur regulae, ad normam can. 1909 § 1, statutae.«

⁶³ Con Breve Apostolico, il Santo Padre Pio XII, si è benignamente degnato di conferire L'Ordine dello Speron d'Oro: 11 maggio 1939 A Sua Altezza Reale il Principe Paolo Karageorgevitch, Reggente del Regno Jugoslavia. AAS, 1939, 235. Osim toga je u službenom dnevniku (Diarium Romanae Curiae). AAS, 1939, 229 objavljeno, da je Sv. Otac dan kasnije (Venerdi, 12 maggio 1939) primio u svečanoj audijenciji Nj. Kr. V. Kneza Namj. Pavla i knjeginju Olgu.

⁶⁴ Apost. breveom od 14 maja 1939 odlikovani su Velikim Krstom reda sv. Grgura Velikog, građanskog stupnja: Dr. Aleksandar Cincar-Marković, ministar vanjskih poslova, Milan Antić, ministar dvora i Dr. Nikola Mirošević-Sorgo, poslanik Kr. Jugosl. kod Vatikana. (AAS, 1939, 283). Osim toga su još objavljena visoka laička odlikovanja (La Comenda con Piazza dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile) Aleksandra Markiza Pallavicino (biskup. Đakovo). AAS, 1939, 360 i (još jednom!) 632; Ervina Kneza Lobkowicza (Đakovo) i Vinka Svilokosa (Dubrovnik).

⁶⁵ To su: 1) Apost. Protonotar: Janez Barle (Zagreb), 2) Kućni prelat: Ivan Mrakovčić (Krki); 3) Tajni komornici: Tomislav Firis (Križevci), Urban Krizomali (Split), Dragutin Čelik, Josip Divić, Stjepan Ilić, Ivan Jablanović, Karlo Cankar i Cedomil Cekada (svi Sarajevo), te 4) Počasni komornik: Tadej Mihačević (Sarajevo).